

മഴനിധി

(ജലം അമൂല്യസമ്പത്ത്)

ഒരു മഴവെള്ള സംഭരണ പദ്ധതി (2012-2015)

Mazha Nidhi

(Reaping Rain and Restoring Rural Ponds)

A Rain Water Harvesting Project
(2012-2015)

M S Swaminathan Research Foundation

ഭാരതസർക്കാരിന്റെ ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വകുപ്പിന്റെ
ശുദ്ധജലസംരക്ഷണത്തിനായുള്ള ജയം (Winning),
വൃദ്ധി (Augmentation), പുനരുദ്ധാരണം (Renovation)
എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന പദ്ധതികളിൽ
കൂട്ടനാട്ടിലെ കൈനകരി പഞ്ചായത്തിൽ

പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നത്

എം. എസ്. സ്വാമിനാഥൻ ഗവേഷണനിലയം
സാമൂഹിക കാർഷിക ജൈവവൈവിധ്യകേന്ദ്രം, പുത്തൂർവയൽ
കൽപ്പറ്റ, വയനാട്, കേരളം - 673121

&

കൂട്ടനാട് വികസനസമിതി

രാമൻകരി പി. ഒ., ആലപ്പുഴ ജില്ല - 689595
കേരള ഫോൺ: 91-477-2703624, 09447301086

Under Government of India's Technology Mission:
WAR for Water,
Government of India
Ministry of Science and Technology
Department of Science and Technology

in

Kainakary Panchayath, Kuttanad, Kerala

Implementing Institutions

M S Swaminathan Research Foundation

Community Agrobiodiversity Centre
Wayanad, Kerala- 673121

&

Kuttanad Vikasana Samithi

Ramankary P. O., Alappuzha- 689 595

("Winning, Augmentation and Renovation")

ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം: സുസ്ഥിര ദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണത്തിലെ ഒരു മുഖ്യപ്രശ്നം

നിർമ്മലവും ശുദ്ധവുമായ കുടിവെള്ളം ഒരു മനുഷ്യാവകാശമാണ്. ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം ലഭ്യമാവുന്നത് സംബന്ധിച്ചുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ പ്രസ്താവനയിൽ പറയുന്നത് ജീവനും ആരോഗ്യത്തിനും ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം മനുഷ്യന്റെ മൗലികാവകാശവും ആവശ്യാനുസരണമുള്ള കുടിവെള്ളം മാനുഷികാവകാശങ്ങളുടെ സാക്ഷാത്കാരത്തിന് ഒഴിച്ചു കൂടാൻ പാടില്ലാത്തതുവെന്നാണ്. ഈയൊരു അർത്ഥത്തിൽ ജലദൗർലഭ്യം ഭക്ഷ്യോൽപ്പാദനത്തിന് ഒരു വൻഭീഷണിയും സുസ്ഥിരരീതിയിൽ ദാരിദ്ര്യം ലഘൂകരണം എന്ന ലക്ഷ്യം നേടിയെടുക്കുന്നതിന് ഒരു പ്രധാനവെല്ലുവിളിയുമാണ്.

ഭാരതം: ഗുരുതരമായ കുടിവെള്ളക്ഷാമം നേരിടുന്ന രാജ്യം

കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ഭാരതത്തിലെ 20 കോടിയോളം ജനങ്ങൾക്ക് ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം ലഭിക്കുന്നില്ലായെന്നാണ് ആജോഹരി ശുദ്ധജല ലഭ്യതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട 180 രാജ്യങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ ഭാരതത്തിന്റെ സ്ഥാനം 133 ആണ്. 1950 കളിൽ ആജോഹരി ശുദ്ധജലത്തിന്റെ ലഭ്യത വർഷത്തിൽ 5000m³ ആയിരുന്നു. എന്നാൽ 2050-ാം ആണ്ടോടുകൂടി ഭാരതത്തിലെ ജനസംഖ്യ 125 കോടിക്കും 130 കോടിക്കും മധ്യേ ആയിത്തീരുമ്പോൾ മേൽപ്പറഞ്ഞ കണക്ക്, വർഷത്തിൽ 1200m³ ആയി കുറയുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവുമായ അന്തർദേശീയ ഉടമ്പടിയുടെ ഭാഗമായ

നിലക്ക് തുല്യവും വിവേചനരഹിതവുമായ രീതിയിൽ നിലവിലുള്ളതും വരും തലമുറയായും ശുദ്ധജല ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്താൻ ഭാരതം കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശുദ്ധജല ദൗർലഭ്യം ഓരോ വർഷവും 20,000-ൽപ്പരം വിവിധ ജനജന്യരോഗങ്ങൾക്ക് കാരണമായിത്തീരുന്നു. കൂടാതെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ദശലക്ഷക്കണക്കിന് രൂപ വൈദ്യചികിത്സക്കായി ചിലവാക്കേണ്ടിവരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് പ്രധാനമായും സംഭവിക്കുന്നത് കേരളം പോലുള്ള സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ജലനിമഗ്നമായ ജില്ലകളിലാണ്.

രാജ്യത്തെ ജലനിമഗ്നമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ശുദ്ധജലം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ചില തടസ്സങ്ങൾ പ്രധാനമായും (i) സംസ്ഥാനസർക്കാറിന്റെ ജലസംഭരണ പദ്ധതികൾക്ക് കീഴിൽ പരമ്പരാഗതമായ രീതിയിൽ ജലശേഖര സംഭരണ രീതികൾ അവലംബിക്കാത്തത്. (ii) കാര്യക്ഷമമല്ലാത്ത ജലപരിപാലനം വിശേഷിച്ച് ജലം അത് നിപതിക്കുന്ന പ്രദേശത്തുതന്നെ സംരക്ഷിക്കാത്ത അവസ്ഥ (iii) പ്രാഥമിക തലത്തിൽത്തന്നെ വീടുവീടാത്ത രങ്ങളിൽ മഴവെള്ള സംഭരണരീതികളുടെ അപര്യാപ്തത (iv) ജലത്തിന്റെ ഗുണം, പരിപാലനം ഉപയോഗം എന്നിവ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ടുള്ള ജലസാക്ഷരതാപ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ഈ രംഗത്തെ ഗവേഷണപ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും പേരായ്ക.

Safe Drinking Water: A crucial problem for Sustainable Poverty Reduction

Clean and Safe drinking water is a human right. The United Nations statement related to access to safe drinking water reads, "The human right to safe drinking water is fundamental to life and health. Sufficient and safe drinking water is a pre-condition for the realization of human rights." In fact, water scarcity is the single biggest threat to food production and a major challenge to achieve sustainable poverty reduction. Some reports indicate that about 1.5 million children under the age of five die every year from water-borne diseases in India.

India- a most scarce country for drinking water

It is estimated that at least 200 million Indians do not have access to safe and clean drinking water. In a list of 180 countries, India's position is 133rd as far as the per capita availability of safe drinking water is concerned. During 1950s India's per capita availability of drinking water was 5000 m³/year, and it will be about 1200 m³/year in 2050 as the projected India's population then will be between 1.25 and 1.3 billion. India being a State party to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, it is obligated to ensure access to clean water "equitably and without discrimination" for its present and future generations. Scarcity of clean drinking water contributes to over 20,000 cases of water-borne diseases each year and millions of rupees on medical costs, mostly in the water logged districts in states like Kerala.

മഴനിധി (ജലം അമൂല്യസമ്പത്ത്) പദ്ധതി

കേരളത്തിൽ കൂട്ടനാട് പ്രദേശത്തെ ഏകദേശം 1000 കുടുംബങ്ങളുടെ ഗാർഹിക-കുടിവെള്ള ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ വേണ്ടിയാണ് ഈ പദ്ധതി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ശുദ്ധജലത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ കൈനകരി പഞ്ചായത്ത് (മിക്ക പ്രദേശങ്ങളും 50 സെ.മീ. മുതൽ 250 സെ.മീ. വരെ സമുദ്രനിരപ്പിനു താഴെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവയാണ്) കൂട്ടനാട്ടിലെ വളരെ ദയനീയമായ അവസ്ഥയിലുള്ള ഒരു പ്രദേശമാണ്. ഈ പഞ്ചായത്തിലെ 6000-ൽപ്പരം കുടുംബങ്ങളിൽ 95 ശതമാനത്തിനും ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം ലഭ്യമല്ല.

മേൽപ്പറഞ്ഞ തരത്തിൽ ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളത്തിന്റെ അഭാവം ഈ പഞ്ചായത്തിലെ ജനങ്ങൾക്ക് നിരവധി പ്രശ്നങ്ങൾക്ക്, വിശിഷ്ട്യാ ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങൾക്ക് കാരണമായിട്ടുണ്ട്. ഈ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു പഠനം കാണിക്കുന്നത്, ഈ പ്രദേശത്തെ 80 ശതമാനത്തിലധികം ജനങ്ങൾ അവരുടെ ദൈനംദിനആവശ്യങ്ങൾക്കായി മലിനീകരിക്കപ്പെട്ട കനാൽ വെള്ളത്തെയാണ് ആശ്രയിക്കുന്നതെന്നാണ്. ശുചിത്വത്തിനും കുടിക്കാനുമുള്ള ജലത്തിന് മറ്റ് പോംവഴികളൊന്നുമില്ലാതിരിക്കെ ഈ അവസ്ഥ മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങളുടെ അവസ്ഥ അത്യന്തം ദുരിതപൂർണ്ണമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മലിനീകരിക്കപ്പെട്ട ജലസ്രോതസ്സുകളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്ന ഇവരുടെ വളർത്തുമൃഗങ്ങളുടെയും അവസ്ഥ മറ്റൊന്നല്ല.

The Project Mazha Nidhi (Rain Treasure)

This project is all about addressing the problem of securing safe and clean water for drinking and household purposes through rain water harvesting for about 1000 families of Kainakari Panchayat in Kuttanad region of Kerala. Kainakari Panchayat h (most of the area is situated 50 cm to 250 cm below sea level) is the most vulnerable location of Kuttanad, as nearly 95% of the 6000 odd families in this Panchayath do not have access to clean and safe drinking water.

The scarcity of good quality fresh water causes innumerable problems and vulnerabilities for the people of this locality. A study reveals that more than 80% of the people here rely on contaminated canal water for their daily use. The shortage of water for drinking and sanitation is at its worst for them as they have absolutely no option for water for their animals because of heavy contamination of the waterways in their habitations.

കൂട്ടനാട്- ഒരു നിർജ്ജലഭൂമി

തോടുകളും അരുവികളും കായലും കൊണ്ട് ചുറ്റപ്പെട്ട കൂട്ടനാട്ടിലെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതം ഏതാണ്ട് ജലനിമഗ്നമാണെന്നു തന്നെ പറയാം. കായലും കൃഷിഭൂമിയും ചേർന്ന് 500km² സമുദ്ര നിരപ്പിന് താഴെവരുന്ന ഈ തീരപ്രദേശം വളരെ പുഴുപുഴുതും മനോഹരവുമാണ്. വെള്ളം വെള്ളം സർവ്വത്ര, വെള്ളം പക്ഷെ തുള്ളി കുടിക്കാനില്ലത്രേ എന്ന അവസ്ഥയാണ് ഈ പ്രദേശത്താകമാനം, പ്രത്യേകിച്ച് താഴ്ന്ന കൂട്ടനാടൻ പ്രദേശത്ത്. മലിനീകരണം, നഗരവൽക്കരണം, കൃഷിക്കായി ഭൂമി വീണ്ടെടുക്കൽ, വിനോദസഞ്ചാരം, ഗതാഗതത്തിനായുള്ള ഭൂമിയുടെ തുണ്ടുവൽക്കരണം, ജനങ്ങൾ കൂട്ടമായി അധിവസിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളിലെ വൃത്തിഹീനമായ അഴുക്കുചാലുകൾ, കൃഷിസ്ഥലത്തുനിന്നുമുള്ള വളം, കീടനാശിനികൾ എന്നിവയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ കൂത്തൊഴുക്ക് എന്നിവ നിമിത്തം ശുദ്ധജല വിതരണത്തിനും സംഭരണത്തിനും യാതൊരുവിധ സാധ്യതകളും ഈ പ്രദേശത്തില്ല. കൂട്ടനാട്ടിലെ മിക്ക പ്രദേശങ്ങളും കുടിവെള്ള ദൗർലഭ്യം നേരിടുകയാണ്. ചില ഗ്രാമങ്ങളിൽ ജില്ലാഭരണകൂടം വീടൊന്നിന് 80 ലിറ്റർ എന്ന കണക്കിന് റേഷൻ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ദിവസങ്ങളിലിട്ട് ശുദ്ധജലം നൽകി വരുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ അത് അപര്യാപ്തമാണ്.

Kuttanad A 'Water Desert'

The life of people of Kuttanad is water based as their surrounding is covered entirely with waterways-lagoons, canals, streams and backwaters. This coastal low-land of Kerala is well known for its scenic backwaters and agricultural fields with 500 km² of the area below sea level. "Water, water everywhere, but there is not a drop to drink" is the situation here, particularly in lower Kuttanad area. Fresh water supply is hugely defective due to pollution, urban encroachment, land reclamation for agriculture and tourism, fragmentation by transportation routes, untreated human sewage from dense settlements, and intensive agricultural run-offs including fertilizers and pesticides. Almost all areas in Kuttanad are reeling under severe shortage of potable water. In some villages, fresh water is rationed by the district administration to households at the quantity of 80 litres per household on alternate days. The people of this water logged area virtually starve for quality potable water.

മഴനീടി പദ്ധതി: സംഘടനവും പ്രവർത്തനരീതിയും

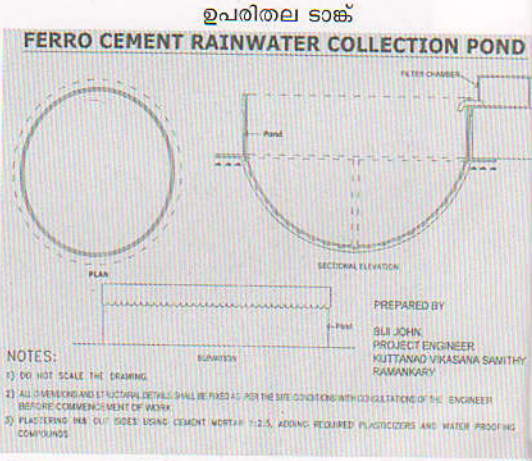
സമൂഹത്തിന്റെ നാനാതരയിലുംപെട്ട വ്യക്തികളുടെയും സാമൂഹ്യസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ശാക്തീകരണത്തിലൂടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടിയുമായിരിക്കും പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നത്. പ്രാദേശിക ഭരണകൂടത്തിന്റെ പിന്തുണയോടുകൂടി വിവരവിനിമയം ജലസാക്ഷരത, ബോധവൽക്കരണം തുടങ്ങിയ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ മഴവെള്ള സംഭരണം, പ്രാദേശിക കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതായിരിക്കും. പദ്ധതിപ്രദേശത്തുനിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന 20-25 യുവതീയുവാക്കൾക്ക് മഴവെള്ളസംഭരണം, പരിപാലനരീതികൾ, ഗുണമേന്മയുറപ്പാക്കൽ, മലിനീകരണ നിയന്ത്രണം തുടങ്ങി ജലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സമസ്ത വിഷയങ്ങളെ അധികരിച്ച് 3 മാസം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന പരിശീലനപരിപാടി പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി നടത്തുന്നതായിരിക്കും. സാമൂഹിക ജലവിഭവ പരിപാലകർ (Community water managers) എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന യുവതീ-യുവാക്കളുടെ ഈ സംഘം പ്രാദേശികജനതക്ക് അവരുടെ ദൈനംദിന ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ശുദ്ധജലം ലഭ്യമാക്കുന്നതിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കും. കൂടാതെ സാമൂഹ്യ ശാക്തീകരണ പ്രക്രിയക്ക് ഉതകുംവിധം ഒരു ഗ്രാമീണ വിജ്ഞാനകേന്ദ്രവും സ്ഥാപിക്കുന്നതായിരിക്കും. ദീർഘകാലത്തോളം പദ്ധതിയുടെ സുസ്ഥിരത ഉറപ്പുവരുത്താൻ ഇത് സഹായിക്കും. പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ നിന്നും ഒരു നിശ്ചിത തുക ഈടാക്കി ഒരു റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ട് രൂപീകരിച്ച് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാക്കുന്ന ഭൗതിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പ് ഉറപ്പുവരുത്തുകയും പദ്ധതികാലാനന്തരം അവയുടെ സുസ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യും.

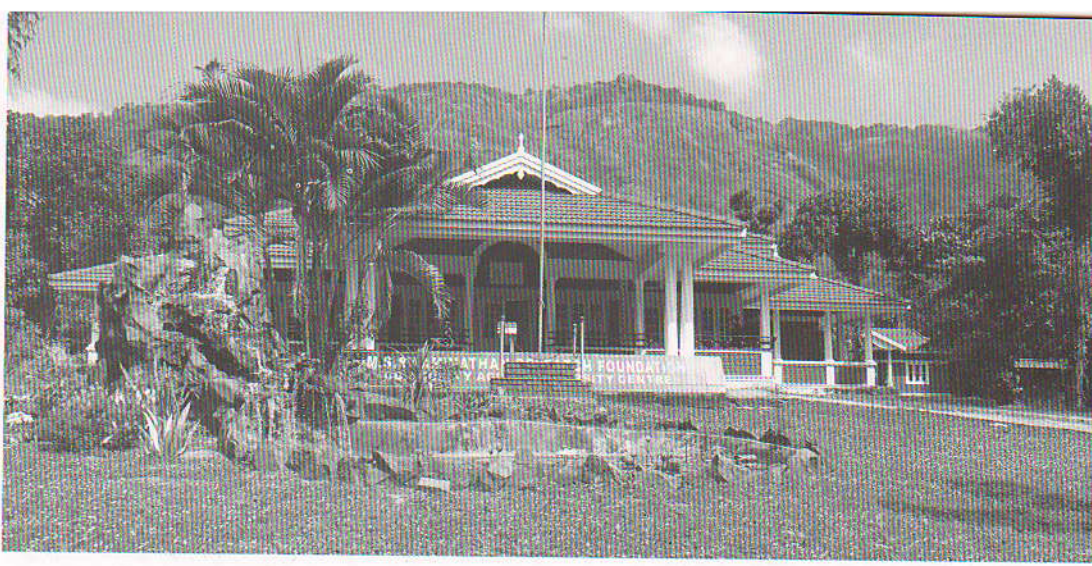
ശരാശരി ഒരു മഴദിവസം 25 ലക്ഷം ലിറ്റർവെള്ളം സംഭരിക്കാനാണ് ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. ജലസംഭരണം നടപ്പിലാക്കുന്നത് ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യയും ഗ്രാമീണ-തദ്ദേശീയ സാങ്കേതികവിദ്യയും കോർത്തിണക്കിക്കൊണ്ടുള്ളതായിരിക്കും. പരമ്പരാഗത ഫെറോസിമന്റ് ടാങ്കുകളും മേൽക്കൂര മഴശേഖരണ സംവിധാനവും കൂട്ടിയിണക്കിയുള്ള രീതി 180 വീടുകളിൽ നടപ്പിലാക്കും. ഗ്രാമത്തിന് പൊതുവായി ഉപയോഗിക്കുവാൻ വേണ്ടി 4 ഉപരിതല ടാങ്കുകൾ നിർമ്മിച്ചുകൊടുക്കുന്നതായിരിക്കും. ഉപരിതലടാങ്ക് എന്നത് ജലനിർഗ്ഗമനസംവിധാനത്തോടുകൂടിയ ഒരു സാധാരണ ജലസംഭരണിയായിരിക്കും (ആവാഹനപ്രദേശത്ത് നിന്നും ജലമെത്തിക്കുന്ന സംവിധാനത്തോടുകൂടിയ) അതേസമയം സംഭരണിയുടെ അടിവശം ജലസംഭരണത്തിനായി കോൺക്രീറ്റ് ചെയ്തിരിക്കും.

The Project Method and Strategies

The project will be implemented on a partnership mode with community empowerment tools such as communication, education and awareness through the Local Self Government support will to harness effectively the rain water and renovate and restore the village ponds. Training that extends to 3 months will be imparted to a select group of 20-25 youth on all aspects of water harvesting, management, quality check and surveillance. This group will be known as Community Water Managers who will help the villagers to access and use clean and safe water for their day to day life. A Village Knowledge Centre will be established, through which a community empowerment process will be spearheaded, which will help to sustain the project for a long period of time.

It is planned to harvest 25 lakh litters of water per a good rainy day by this project. The water harvesting will be done by combining the state-of-the art technologies with the known rural technologies. The conventional Ferro-cement tanks with skeletal system for roof water harvesting will be employed targeting 180 households. Four subsurface tanks will be constructed and promoted as a common facility for a group of households. The sub surface tank will be like an ordinary storage container having provisions for inflow (bringing water from the catchment) and with paved bottom for the storage.

പദ്ധതി നിർവ്വഹണ സ്ഥാപനങ്ങൾ

ഭാരത സർക്കാരിന്റെ കീഴിലുള്ള ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക വകുപ്പിന്റെ ധനസഹായത്തോടുകൂടി എം. എസ്. സ്വാമി നാഥൻ ഗവേഷണനിലയവും കൂട്ടനാട് വികസനസമിതിയും സംയുക്തമായിട്ടായിരിക്കും പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നത്. കൈനകരി പഞ്ചായത്ത് ഭരണസമിതിയുടെ പങ്കാളിത്തവും ഇതിനായി ഉറപ്പാക്കും. പദ്ധതിക്കുകീഴിൽ സ്ഥാപിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഗ്രാമീണവിജ്ഞാനകേന്ദ്രം മുഖേന സാമൂഹ്യജലവിഭവപരിപാലകരിലൂടെ പദ്ധതി ലക്ഷ്യ പ്രാപ്തിയിലെത്തിക്കുകയെന്നതും, പദ്ധതിപ്രദേശത്തെ പരമ്പരാഗത ജലസ്രോതസ്സുകളെ കണ്ടെത്തി അവയുടെ നവീകരണം സാധ്യമാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയെന്നതുമായിരിക്കും MSSRF-ന്റെ പ്രാഥമിക ചുമതല. ഫെറോ സിമന്റ് ടാങ്ക് നിർമ്മാണം ഉപരിതല-ഭൂഗർഭ ടാങ്ക് നിർമ്മാണം, ജല ഉപഭോഗ സമിതികളുടെ ശാക്തീകരണം മുതലായവ കൂട്ടനാട് വികസനസമിതിക്കായിരിക്കും. പദ്ധതി കാലയളവായ മൂന്നുവർഷത്തിനുശേഷം (2012-2015) അതിന്റെ സുസ്ഥിരത ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ട ചുമതല പഞ്ചായത്തിനായിരിക്കും.

Project Implementing Institutions

The project will be jointly implemented by MSSRF and Kuttanadu Vikasana Samithy (KVS) with the funding support of Department of Science & Technology, Govt. of India, in partnership with the LSG of Kainakiri Panchayat. The primary role of MSSRF will be spearheading the project through the Community Water Managers who will work under a Village Knowledge Centre established for this purpose. MSSRF will also lead the survey of village and identification and renovation of the traditional water tank called vallams. The KVS, the local NGO will take responsibility of construction of ferro-tank, sub-surface tank, formation and capacity building of Water Users Committee. The Panchayath will ensure sustainability of the project beyond its period of three years (2012-2015).

പ്രവർത്തനങ്ങളും പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഫലങ്ങളും

പ്രവർത്തനങ്ങൾ	പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഫലങ്ങൾ
ജലസംഭരണി- അടഞ്ഞതും തുറന്നതും	സുസ്ഥിരമായ മഴവെള്ള പരിപാലനം
ജല സംഭരണത്തെയും അതിന്റെ പരിപാലനത്തെയും ലക്ഷ്യമാക്കി ഗ്രാമീണ വിജ്ഞാനകേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കൽ	ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളത്തെപ്പറ്റിയും അതിന്റെ ഉപയോഗത്തെപ്പറ്റിയും ഗുണഭോക്താക്കൾക്കുള്ള അഗാധമായ അറിവ് മെച്ചപ്പെട്ട ആരോഗ്യം സ്ത്രീകളുടെ വർദ്ധിച്ച സാഭിമാനം ജലപരിപാലനം
യുവജനസംഘങ്ങൾ (ശാക്തീകരണം)	മെച്ചപ്പെട്ട ഗാർഹിക പോഷകാഹാര വ്യവസ്ഥ
വനിതാസംഘങ്ങൾ (ശാക്തീകരണം)	സുസ്ഥിരമായ ജലലഭ്യത
ഗ്രാമീണതല മേൽനോട്ട സമിതി	കർഷക ശാക്തീകരണവും സാമൂഹ്യശാക്തീകരണവും
ജല ആരോഗ്യ-കൃഷി ആരോഗ്യകാർഡുകൾ	എല്ലാഗുണഭോക്താക്കളുടെയും, പ്രാദേശിക ഭരണകൂടത്തിന്റെയും ഉയർന്ന അറിവ്
ജലസംഭരണത്തെയും ജലപരിപാലനത്തെയും പറ്റിയുള്ള മർദ്ദി മീഡിയ വിവരങ്ങൾ	നയ ഉപദേശം, നയരൂപീകരണം നയതന്ത്രജ്ഞരെ സാധിനിക്കൽ
റിപ്പോർട്ടുകൾ (ഉപദേശ/ശുപാർശ റിപ്പോർട്ടുകൾ സാങ്കേതിക റിപ്പോർട്ടുകൾ)	സംസ്ഥാനതലത്തിൽ ഒരു മാതൃകകെട്ടിപ്പടുക്കൽ
ജലം, ആരോഗ്യം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ	ശുദ്ധജലം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സമൂഹത്തെ സാധിനിക്കൽ ജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യകരമായ ജീവിതം ഉറപ്പാക്കൽ വളർത്തുമൃഗങ്ങളുടെ ആരോഗ്യം ഇതര പഞ്ചായത്തുകളെക്കൂടി സാധിനിക്കൽ
സമ്പൂർണ്ണ സംരക്ഷണ ശുദ്ധജല പഞ്ചായത്തായി പ്രഖ്യാപിക്കൽ	ദേശീയമാതൃക

Deliverables and the Expected Impacts

Deliverables	Expected Impacts
• Water Tanks-both open and closed	• Health enhancement
• A Village Knowledge Centre on Water Harvest and Management	• Sustainable Rain Water Management
• Women groups (empowered)	• Improved knowledge on access and usage of safe and clean drinking water
• Village level monitoring committee	• Improved women self esteem
• Water harvest Eco-technologies	• Household nutrition system enhancement
• Water health and farm health cards	• Sustained water availability
• Multi- media materials on Water Harvest and Management	• Access to safe and clean water
• Reports (Advisory Reports & Technical reports)	• Community and Farmer Empowerment
• Publications on Water & Health	• Knowledge Empowerment of LSGs and all the key stakeholders
	• Policy Advocacy and Influence
	• Possibility of Up-scaling the project
	• Community mobilization for safe and clean water

എം. എസ്. സ്വാമിനാഥൻ ഗവേഷണനിലയം
സാമൂഹിക കാർഷിക ജൈവവൈവിധ്യകേന്ദ്രം, പുത്തൂർവയൽ
കൽപറ്റ, വയനാട്, കേരള- 673121

&

കുട്ടനാട് വികസനസമിതി
രാമൻകുറി പി. ഒ., ആലപ്പുഴ ജില്ല-689595
കേരള, ഫോൺ: 91-477-2703624, 09447301086